

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/369/2021
Identifikačné číslo spisu:	6718200272
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6718200272.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne L. N., bývajúcej v meste L., proti žalovanému F. S. N., bývajúcemu vo L., S. S. E. XXXX/XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, v mene ktorej koná prokurista a advokát JUDr. Milan Gocník, LL.M., o určenie času splatnosti pôžičky, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 12C/1/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. apríla 2021 sp.zn. 14Co/74/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) zo 14. augusta 2020 č.k. 12C/1/2018-761 určil žalovanému splatnosť dlhu, ktorý má voči žalobkyni titulom pôžičky zo dňa 28.12.2007 vo výške 192.524,73 eur, a to tak, že označený dlh bude splatný 90.-tým dňom od právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej. Žalobkyni priznal proti žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak s odôvodnením, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný v rozhodnom období nemal finančné prostriedky a že naopak žalovaná mala finančné prostriedky, pričom žalovaný vybral z účtu žalobkyne finančné prostriedky vo výške 5.800.000,- Sk (192.524,73 eur). Žalobkyňa preukázala, že požičala žalovanému uvedenú sumu dňa 28. decembra 2007 s tým, že jej pôžičku vráti podľa uváženia. Žalovaný pritom pôžičku nielen nevrátil, ale v konaní sa účelovo bránil, že takúto povinnosť nemá. Bolo v súlade s dobrými mravmi, aby žalovaný vrátil pôžičku žalobkyni. Keďže nebola medzi nimi určená doba splatnosti dlhu, určil súd jej splatnosť do 90 dní od právoplatnosti rozhodnutia v zmysle § 564 Občianskeho zákonníka. Súd tak rozhodol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu na základe skutkového stavu ustáleného už odvolacím súdom s tým, že nevzhliadol dôvod, aby vyhodnotil skutkový stav iným spôsobom tak, ako to žiadal v záverečnej reči právny zástupca žalovaného. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 27. apríla 2021 sp.zn. 14Co/74/2020 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že po predchádzajúcom zrušení a vrátení veci súdu prvej inštancie vykonaním ďalších dôkazov nedošlo k zásadnej zmene zisteného skutkového stavu, ale boli len doplnené skutočnosti najmä ohľadom finančných možností žalobkyne zisťovaných za účelom ustálenia tej skutočnosti, či bola schopná a bolo v jej možnostiach v období predchádzajúcom roku 2007 postupne poskytnúť pôžičky žalovanému v celkovej súhrnnej sume 4.000.000,- Sk. Odvolací súd bol toho názoru, že už v štádiu prvej fázy konania pred súdom prvej inštancie bolo dostatočne preukázané, že žalobkyňa disponovala dostatkom finančných prostriedkov za predaj vydavateľstva a nehnuteľností, ktoré jej umožňovali poskytnutie finančných prostriedkov žalovanému. Keďže bolo preukázané, že finančné prostriedky z účtu reálne poskytla žalobkyňa žalovanému tým, že mu umožnila ich čerpať priamo z jej účtu bezprostredne po ich poukazaní žalobkyni hypotekárnou bankou poskytujúcou hypotekárny úver na kúpu bytu žalobkyne, bolo bez významu ďalšie dokazovanie ohľadom obrátov, príjmov a nákladov žalobkyne. Žalobkyňa touto sumou nemusela disponovať pred poskytnutím úveru. Zároveň bolo zrejmé, že finančné prostriedky poskytnuté žalobkyňou v sume 4.000.000,- Sk z titulu písomnej pôžičky zo dňa 28. decembra 2007 boli odlišné od finančných prostriedkov (výškou aj titulom) ako tie, ktoré žalobkyňa prijala titulom vyplatenej kúpnej ceny za byt na svoj účet, plnením z poskytnutého hypotekárneho úveru bankou. Odvolací súd tak konštatoval, že žalobkyňa preukázala, že žalovanému pôžičku poskytla, preukázala aj reálne odovzdanie finančných prostriedkov a tiež skutočnosť, že čas splnenia pôžičky bol ponechaný na vôli dlžníka, t.j. žalovaného. K odvolacím námietkam uviedol, že určenie konkrétnej výšky pôžičky, ktorej čas splatnosti súd určuje podľa § 564 Občianskeho zákonníka, je nevyhnutným predpokladom úplnosti, určitosti a materiálnej vykonateľnosti súdneho rozhodnutia v takomto prípade. Žalobkyňa pritom preukázala už pri podaní žaloby dôkazom, že žalovanému reálne poskytla pôžičku v sume 5.800.000,- Sk. Námietku rozporu s dobrými mravmi pri určení času splatnosti pôžičky do 90 dní od právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na skutočnosť, že pôžička bola žalovanému poskytnutá na konci roka 2007, žalobkyňa sa musela domáhať určenia splatnosti pôžičky až na základe žaloby podanej po viac ako 10 rokoch od uzavretia ústnej pôžičky a súd prvej inštancie rozhodol v roku 2020. Žalovaný tak mal k dispozícii finančné prostriedky v hodnote 5.800.000,- Sk po dobu 13 rokov, doba splatnosti určená súdom prvej inštancie je podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne dlhá na to, aby nebola v rozpore s dobrými mravmi a primeraná na to, aby si žalovaný svoje majetkové a osobné pomery usporiadal tak, aby bol schopný dlh splatiť, navyše bez akéhokoľvek úročenia. Za správne označil odvolací súd aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti priznania trov konania žalobkyni.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom. Dovolateľ bol toho názoru, že priznaním nároku po viac ako 10-tich rokoch a nesprávnym právnym posúdením vznesenej námietky premlčania, došlo k znemožneniu uskutočňovania jemu patriacich procesných práv súdom v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, absolútne nevyhovujúce dôkazy predložené dovolateľom v konaní, pričom z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa nie je zrejmé, ktoré dôkazy vykonali, prípadne nevykonali a z akých dôvodov, dovolateľ tak počas konania ani nemal možnosť riadne uplatniť svoje procesné práva. Z vyjadrení svedka S. N., na ktorých súdy zakladali svoje odôvodnenia, vyplýva výlučne tá skutočnosť, že predmetom rozhovoru medzi dovolateľom a žalobkyňou nebolo uvedenie konkrétnej výšky pôžičky, dokonca sa na predmetnom stretnutí nemala riešiť ani forma jej uzatvorenia, či dokonca splatnosť a pod. Pán S. N. nikdy nebol prítomný pri uzatvorení akejkoľvek zmluvy medzi dovolateľom a žalobkyňou, a teda nikdy priamo nepotvrdil dohodu o ponechaní splatnosti pôžičky na vôli dovolateľa. Podľa názoru dovolateľa tak opätovne ide o svojvoľné závery odvolacieho súdu, ktoré nevyplývajú z vykonaných dôkazov. Svedecká výpoveď naopak potvrdzuje tvrdenia žalovaného, že medzi ním a

žalobkyňou došlo k dohode o splatení pôžičky vo forme vrátenia bytu. Namietal tiež, že odvolací súd sa nezaoberal rozporom vo výpovedi žalobkyne, ktorá nepreukázala, že disponovala dostatočným množstvom finančných prostriedkov a že ich aj odovzdala dovolateľovi a ani jeho tvrdením, že žalobkyňou získané finančné prostriedky boli ňou aj využívané. Odvolací súd tak vzal do úvahy len príjmy žalobkyne, hoci dovolateľ poukazoval aj na jej výdavky, pričom neuviedol, či a ako vzal do úvahy dovolateľom predkladané dôkazy. Zároveň poukázal na nesprávne vyhodnotenú skutkovú okolnosť vo vzťahu k dispozičnému oprávneniu žalovaného k účtu žalobkyne, ktoré automaticky nezakladá poskytovanie pôžičiek dovolateľovi. Dovolateľ zdôraznil, že nikdy nespochybňoval, že mu žalobkyňa finančné prostriedky poskytla, avšak spochybňuje výlučne splatnosť pôžičky z 28. decembra 2007, pretože v konaní riadne preukázal, že nebola ponechaná na jeho vôli. Pokiaľ aj v konaní uznal pôžičku, nezakladá to záver odvolacieho súdu o jej splatnosti, ale len to, že uznal samotnú existenciu poskytnutia finančných prostriedkov. Uzavrel, že rozhodnutie odvolacieho súdu ako ani súdu prvej inštancie nie je dostatočne odôvodnené.

3.1. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená a zakladá tak dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, označil určenie konkrétnej výšky pôžičky v konaní o určenie splatnosti. Mal za to, že predmetom konania bolo určenie času plnenia dlhu a nie preukazovanie jej výšky, ktorú žalobkyňa navyše v konaní nepreukázala. Ohľadom výšky pôžičky nebolo na súde vykonané dokazovanie, napriek tomu súdy ustálili výšku pôžičky. Bol toho názoru, že v predmetom konaní súdu neprináleží hodnotiť akékoľvek iné podmienky vo vzťahu k pôžičke, akou je aj jej výška. Dovolateľ tiež namietal, že určenie splatnosti dlhu súdom bolo v rozpore s dobrými mravmi, považuje ho za neprimerane krátke, pričom odôvodnenie tejto skutočnosti odvolacím súdom nebolo postačujúce. Súdy sa mali v tejto časti zaoberať predovšetkým jeho majetkovými pomermi, ktoré však vôbec neboli skúmané a preto bolo dovolateľovi znemožnené uplatňovať jemu patriace procesné práva. Napokon vytykal súdu prvej inštancie, že po zrušení prvého rozhodnutia krajským súdom mal opätovne vyhodnotiť novozistený skutkový stav, súd prvej inštancie však s odkazom na viazanosť názorom odvolacieho súdu nevykonával dôkazy navrhované dovolateľom a neuviedol, z akých dôvodov ich nevykonával. Odvolací súd sa následne predloženými dôkazmi už vôbec nezaoberal. Z týchto dôvodov navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie súdu považuje za vecne správne a spravodlivé pre obe strany sporu. Mala za to, že žalovanému neboli upreté žiadne procesné práva a súdy sa správne a dostatočne vysporiadali so všetkými dôkazmi predloženými v konaní. Zotrvávala na svojom tvrdení, že žalovanému poskytla pôžičku s tým, že jej vrátenie bolo ponechané na jeho vôli podľa jeho možností a schopností. Poznamenala, že žalovaný sa v dovolaní sústreďuje výlučne na argumentáciu súvisiacu s premĺčanou pôžičkou 4.000.000,- Sk, ktorá však nemá žiadnu súvislosť s pôžičkou, ktorá je predmetom tohto sporu. Následne vo vyjadrení podrobne rozobrala jednotlivé skutkové a právne aspekty sporu. Uviedla tiež, že žalovaný ju odhlásil z trvalého pobytu na adrese S.. S.. E. XXXX/XX, L., a žalobou voči nej žiada o jej vypratanie z bytu, čím si chce zabezpečiť finančné prostriedky potrebné na vrátenie pôžičky, ktorú mu poskytla. V súvislosti s namietaným premĺčaním jej nároku domáhať sa určenia času splatnosti pôžičky poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 5Cdo 254/2009, z ktorého vyplýva, že právo veriteľa navrhnúť, aby súd určil čas splnenia dlhu nepodlieha premĺčaniu. Žiadala, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej.

Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021), nie strany sporu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Vzhľadom k tej skutočnosti, že z obsahového hľadiska bolo jadrom dovolacej argumentácie žalovaného vyjadrenie nespokojnosti s tým, akým spôsobom súdy nižšej inštancie vyhodnotili dôkazy vykonané v priebehu základného konania a ktoré skutkové tvrdenia vyplývajúce z tohto dokazovania považovali za relevantné vo vzťahu k prijatým právnym záverom, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že samotný nesúhlas dovolateľa s takmer každým skutkovým zistením a vyhodnocovanie len vybraných vykonaných dôkazov bez ohľadu na výsledky vyplývajúce z ostatných vykonaných dôkazov v súhrne, ako i rozsiahla polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z každého možného aspektu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci formuláciami navodzujúcimi stav zlyhania súdov nižšej inštancie, nie len významovo, ale ani v spojení s okolnosťami prejednávaneho prípadu nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP.

13. Podstatou dovolacieho prieskumu totiž nie je prehodnocovanie skutkového stavu zisteného súdmi v základnom konaní. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nie je súdom skutkovým a nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery, pretože v dovolacom konaní nemá v zmysle § 442 CSP možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, pokiaľ nejde o hrubé a podstatné vady konania, ktoré však

dovolací súd v prejednávanej veci nezistil.

14. Dovolateľ v dovolaní predostiera vlastné hodnotenie vykonaného dokazovania, na ktorom založil svoj názor na právne posúdenie sporu smerujúce k jeho úspechu v spore a tvrdí, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo priznaním nároku po viac ako 10 rokoch a nesprávnym právnym posúdením námietky premĺčania, ako aj nesprávnym vyhodnotením dokazovania, nesprávnym zistením skutkového stavu a tým, že odvolací súd nevzal do úvahy ním namietané skutočnosti. Treba si však uvedomiť, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Pokiaľ súd aj nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môžu byť jeho čiastkové závery z tohto dôvodu nesprávne, ale podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nezakladá.

15. K jednotlivým námietkam žalovaného dovolací súd uvádza, že v posudzovanej veci je z rozhodnutia súdu prvej inštancie zrejmé, ktoré dôkazy vykonal (viď bod 9 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie) a aj to, ako ich vyhodnotil (viď bod 14 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Rovnako z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, ktoré dôkazy považoval za rozhodujúce a z ktorých vyvodil svoje skutkové závery (viď bod 28 a nasl., najmä bod 30 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný mal súdom prvej inštancie vytvorenú možnosť sa po zrušení veci odvolacím súdom opätovne vyjadriť k tvrdeniam žalobkyne a k vykonanému dokazovaniu, ako aj predložiť svoje návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania (viď písomné vyjadrenie žalovaného z 28. mája 2020 č.l. 553, zo 16. júna 2020 č.l. 648 a z 1. júla 2020 č.l. 669, zápisnica z pojednávania na súde prvej inštancie zo dňa 2. júna 2020 a 14. augusta 2020 č.l. 636, 750 spisu). Všetky svoje procesné oprávnenia žalovaný aj realizoval a dovolaciemu súdu nie je jasné, ktoré dôkazy s výnimkou výsluchu svedkyne V. N. (návrh bol súdom prvej inštancie zamietnutý uznesením na pojednávaní dňa 14. augusta 2020), má dovolateľ na mysli, keď v dovolaní uvádza, že neboli vykonané ním navrhované dôkazy. Z obsahu spisu takáto skutočnosť nevyplyva.

16. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, ako súdy hodnotili svedeckú výpoveď S. N. a tvrdenia žalobkyne z jej výsluchu, táto otázka je už vecou procesu hodnotenia dôkazov súdom ovládaného zásadou voľného hodnotenia dôkazov, pričom dovolací súd jej porušenie nezistil a má za to, že prijaté skutkové závery súdov nižšej inštancie nevykazujú žiadne známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmého omylu. Odvolací súd v bodoch 36, 37 odôvodnenia svojho rozhodnutia veľmi podrobne vysvetlil, ako dospel k záveru o konkrétnej výške pôžičky poskytnutej žalovanému, ktorá vyplývala z priamych i nepriamych dôkazov vykonaných v konaní (t.j. vlastné tvrdenia žalovaného v spore, doklad o výbere hotovosti 5.800.000,- Sk z 28. decembra 2007, zmluva o hypotekárnom úvere č. 2007096970, svedecká výpoveď S. N., spisový materiál Okresného súdu Zvolen sp.zn. 5P/287/2010 a ďalšie). Tieto závery považuje dovolací súd za jednoznačné, logické a vyplývajúce z vykonaného dokazovania. Pokiaľ ide o jedinou relevantnú procesnú obranu žalovaného, ktorou sa snažil vyvrátiť tvrdenia žalobkyne o lehote splatnosti ponechanej na vôli dlžníka, teda o jeho tvrdenie, že vlastne išlo o sumu, ktorá mu bola poskytnutá na základe inej písomnej zmluvy so žalobkyňou z 28. decembra 2007, tá bola spochybnená vykonaným dokazovaním, predovšetkým svedeckou výpoveďou S. N., ale aj ostatnými dôkazmi v súhrne (doklad o výbere hotovosti na sumu 5.800.000,- Sk, vklad finančných prostriedkov do účtovníctva spoločnosti do výšky 4.000.000,- Sk). Odvolací súd v bode 28 až 30 svojho rozhodnutia odpovedal na rovnakú odvoláciu námietku žalovaného a tiež uviedol, že v svedeckej výpovedi nebol rozpor, nakoľko z nej nepochybne vyplýva, že sporové strany sa dohodli na vrátení hodnoty poskytnutých finančných prostriedkov vo výške 5.800.000,- Sk, ktorá skutočnosť bola relevantná, to, akým spôsobom, či už formou plnenia finančného alebo navrátením majetkového práva (prevodom bytu), nie je podstatné. Žalovaný súdu neponúkol také dôkazné prostriedky, ktorými by vyvrátil tvrdenia žalobkyne, že čas plnenia bol riadne určený a nie ponechaný na vôľu žalovaného. Naopak, žalobkyňa produkovala dôkazy,

ktoré v súhrne umožňovali súdu urobiť záver o pravdivosti jej tvrdenia. Ostatné dovolacie námietky žalovaného vo vzťahu k dokazovaniu a svojvoľnosti záverov súdov nižšej inštancie boli z hľadiska posudzovaného predmetu sporu irelevantné, preto nebol dôvod, aby k nim dovolací súd zaujal bližšie stanovisko.

17. Dovolací súd uzatvára, že námietky dovolateľa smerujúce k vykonanému dokazovaniu a záverom súdov nižšej inštancie z neho vyplývajúcim, neboli dôvodné.

18. Dovolateľ ďalej namietal, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne.

19. K tejto námietke dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil a zaoberal sa všetkými podstatnými odvolacími argumentami strán (porovnaj aj body 15, 16 tohto rozhodnutia) a to aj vo vzťahu k namietanému rozporu určenia splatnosti dlhu s dobrými mravmi (viď bod 38 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), ktorých vecnú správnosť ale nie je možné preskúmať v rámci namietanej vady § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP totiž nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalovaný preto neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nepreskúmateľnosti či arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

20. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaný sa svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snaží spochybníť právne posúdenie sporu odvolacím súdom (námietka nesprávneho právneho posúdenia námietky premlčania, námietka nesprávnej aplikácie ustanovenia § 564 Občianskeho zákonníka, námietka rozporu určenia splatnosti dlhu s dobrými mravmi), ktorá by však aj v prípade jej opodstatnenosti mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, viď konštantnú judikaturu najvyššieho súdu (R 24/2017, 9Cdo/248/2021, 9Cdo 265/2021).

21. Poslednou námietkou dovolateľa, vznesenou v rámci tvrdení o existencii tzv. vady zmätočnosti v konaní, bola námietka, že súd prvej inštancie mal po vrátení veci odvolacím súdom na ďalšie konanie opätovne zistiť a vyhodnotiť skutkový stav, čo však neurobil s odkazom na viazanosť rozhodnutím odvolacieho súdu. Ani uvedená námietka však nie je dôvodná, nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie viazaný právnym názorom nadriadeného súdu v zmysle § 391 ods. 2 CSP (ako to aj sám uvádza v bode 19 svojho rozhodnutia), po zrušení svojho prvého rozhodnutia z dôvodov podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP, doplnil dokazovanie v odvolacím súdom naznačenom smere (viď zápisnica z pojednávania zo dňa 2. júna 2020 a 14. augusta 2020 č.l. 636, 750) a vo veci rozhodol po vyhodnotení všetkých skutočností, ktoré vyšli najavo po zrušení veci odvolacím súdom. O tejto skutočnosti svedčia body 9, 14 a 18, 19 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v rozhodnutí výslovne uviedol, že viazaný právnym názorom odvolacieho súdu na základe skutkového stavu ustáleného už odvolacím súdom nevzhliadol dôvod, aby vyhodnotil skutkový stav iným spôsobom tak, ako to žiadal v záverečnej reči právny zástupca žalovaného. To však neznamená, že skutkový stav po zrušení veci odvolacím súdom opätovne nevyhodnotil, svedčí to len o tej skutočnosti, že nevidel dôvod zmeniť svoj názor na zistený skutkový stav z pohľadu výsledkov doplneného dokazovania. Uvedený postup súdu prvej inštancie je plne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a nevykazuje znaky žiadnej procesnej nesprávosti.

21.1. Dovolací súd z obsahu zápisníc z pojednávania pred súdom prvej inštancie nezistil, že by neboli

vykonané dôkazy navrhované žalovaným (viď k tomu bližšie bod 15 tohto rozhodnutia). Skutočnosť, že súdy nevzali pri svojom rozhodovaní do úvahy skutkové okolnosti, ktoré podľa žalovaného vyplývali z ním predložených dôkazov a nestotožnili sa s jeho tvrdeniami a videním skutkového stavu, nemá za následok upretie, či odňatie procesných práv strane sporu, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

23. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

25. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

26. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

27. Dovolateľ tvrdil, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu doposiaľ nebola riešená otázka, či v konaní o určenie času plnenia dlhu súdom podľa § 564 Občianskeho zákonníka, je súd oprávnený skúmať a dokazovať aj výšku dlhu, resp. iné podmienky vo vzťahu k dlhu. Bol toho názoru, že v predmetnom konaní sa súd týmito otázkami nemôže zaoberať.

28. Dovolateľom nastolená právna otázka bola v prejednávanej veci riešená odvolacím súdom ako kľúčová, avšak poznajúc vlastnú judikatúru („iura novit curia“ I. ÚS 51/2020, III. ÚS 289/2017) dovolací súd konštatuje, že sa touto otázkou už zaoberal v skorších (nepublikovaných) rozhodnutiach a nemožno ju tak považovať za otázku, ktorá doteraz nebola dovolacím súdom riešená v zmysle § 421

ods. 1 písm. b) CSP.

29. V rozsudku z 28. septembra 2010 sp.zn. 5Cdo 254/2009 dovolací súd uviedol, že v rozhodnutí o žalobe podľa § 564 OZ sa súd obmedzí na určenie splatnosti dlhu bez toho, aby dlžníkovi ukladal povinnosť dlh splniť. Predpokladom takéhoto rozhodnutia je zistenie, že záväzok bol dohodnutý a že čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka. Toto zistenie je predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 564 OZ. Pretože ide len o nahradenie prejavu vôle dlžníka ohľadne doby splatnosti, nemusí súd v tomto konaní zisťovať, či dlh platne vznikol a či a v akom rozsahu existuje. To musí byť preukázané až v konaní o splnenie takéhoto záväzku.

30. V uznesení z 30. júla 2019 sp.zn. 4Cdo 137/2018 odpovedal dovolací súd na rovnako položenú právnu otázku týkajúcu sa aplikácie ustanovenia § 564 Občianskeho zákonníka citujúc závery rozhodnutia sp.zn. 5Cdo 254/2009 a uviedol :

„Podľa názoru žalobcov v konaní o určenie času plnenia, pokiaľ ide o dokazovanie poskytnutia pôžičky, sa z hľadiska hmotnoprávneho súd nesmie zaoberať tým, či a v akom rozsahu záväzok ako taký existuje.”

„V konaní o určenie doby plnenia nie je podstatné, či záväzok bol založený (vznikol) platne, či a v akom rozsahu doposiaľ existuje, poprípade či právo na plnenie, ktorého splatnosť bola ponechaná na vôli dlžníka, je premlčané. Uvedené okolnosti musia byť preukázané až v konaní o splnenie záväzku. Dobu splatnosti súd určí v závislosti na konkrétnych okolnostiach, za ktorých účastníci uzavreli dohodu, prihliadane k možnostiam dlžníka, jeho platobných schopnostiam a k naliehavosti potreby veriteľa a vec posúdi z hľadiska súladu s dobrými mravmi. V rozhodnutí sa obmedzí na určenie splatnosti, bez toho, aby dlžníkovi uložil povinnosť dlh splniť. Predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 564 Občianskeho zákonníka je zistenie, že záväzok bol dohodnutý tak, že dobu plnenia určuje dlžník. Samotné rozhodnutie súdu podľa § 564 Občianskeho zákonníka nie je pokladom pre výkon rozhodnutia (exekučným titulom). Až na základe prípadného ďalšieho rozhodnutia súdu, ktorým je dlžníkovi uložená povinnosť plniť, je možné navrhnúť a viesť výkon rozhodnutia. ”

„Z dovolaním napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd pristúpil k riešeniu otázky, či v konaní na určenie splatnosti dlhu môže ako predbežnú otázku riešiť existenciu samotného dlhu a jeho výšky, následne posudzoval existenciu dôvodnosti určenia splatnosti finančných prostriedkov a vyvodil záver, že pokiaľ dlh neexistuje, tak je nedôvodné rozhodovať o jeho splatnosti. ”

Na základe týchto úvah potom vyslovil právny záver, že rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd v konaní o určenie splatnosti dlhu môže ako prejudiciálnou otázkou zaoberať existenciou samotnej pohľadávky, môže zisťovať, či dlh vznikol a v či a v akom rozsahu existuje.

31. Vec prejednávajúci senát sa s vyššie uvedenými právnymi závermi aplikovateľnými aj na tento spor stotožňuje a dodáva, že v prípade určenia splatnosti dlhu podľa § 564 Občianskeho zákonníka sa síce súd nemusí zaoberať otázkou existencie a výšky dlhu, avšak v niektorých prípadoch na to, aby vo veci mohol rozhodnúť tak, ako tomu bolo aj v tomto spore, keď obrana žalovaného smerovala k spochybneniu samotnej existencie dlhu a bola založená na tvrdení, že ide o dlh, ktorý vznikol na podklade (inej) písomnej zmluvy s určeným dátumom splatnosti, nebolo možné vo veci rozhodnúť (t.j. rozhodnúť o základe žaloby podľa § 564 Občianskeho zákonníka, že ide o dlh, kde čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka) bez toho, aby súdy preskúmali obranu a tvrdenia žalovaného aj vo vzťahu k existencii a výške dlhu, ktorého splatnosť mala byť rozhodnutím určená. Navyše rozhodnutie súdu musí byť vykonateľné a musí dlh dostatočne identifikovať, aby ho nebolo možné zameniť s iným. V tomto prípade hlavne s ohľadom na obranu žalovaného v spore a tvrdenie o existencii viacerých zmlúv o pôžičke vo vzťahu k žalovanému. Preto bolo rozsudkom súdu prvej inštancie správne určená doba splatnosti dlhu označením titulu, z ktorého vznikol a tiež samotnou výškou tohto dlhu. Takémuto rozhodnutiu potom nevyhnutne muselo predchádzať dokazovanie týkajúce sa existencie a výšky záväzku žalovaného, o čom svedčí aj obsah spisu a rozhodnutí súdov nižšej inštancie (viď bližšie body 15, 16 tohto rozhodnutia). Neobstoí preto argumentácia žalovaného ani v tom smere, že žiadne dokazovanie ohľadom výšky dlhu vykonané nebolo.

32. Ustanovenie § 564 Občianskeho zákonníka výslovne nevylučuje, aby sa súd v tomto konaní nemohol

za určitých okolností zaoberať aj otázkou samotnej existencie pohľadávky a jej rozsahu. I keď teda súd môže vo veci rozhodnúť výlučne na podklade preskúmania okolností vo vzťahu k splatnosti dlhu, pričom sa nemusí ostatnými aspektami záväzkového vzťahu zaoberať, pokiaľ obrana žalovaného smeruje práve k týmto aspektom, potom niet žiadneho zákonného ustanovenia a ani iného právneho dôvodu, prečo by súd nemohol spor posúdiť komplexne a prejudiciálne sa zaoberať aj existenciou dlhu a jeho výškou.

33. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd vec posúdil právne správne, ak ako predbežnú otázku riešil existenciu samotného dlhu a jeho výšky a následne posudzoval splnenie podmienok určenia jeho splatnosti podľa § 564 Občianskeho zákonníka v súlade s už najvyšším súdom vyslovenými právnymi názormi na túto právnu otázku. Dovolateľ tak neodôvodnene argumentoval, že ide o právnu otázku v doterajšej praxi dovolacieho súdu neriešenú.

34. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

35. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.